

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 Lt — kr.
Félévre 5 " — "
Negyedévre 2 " 50 "
Egy hónapra 1 " — "

Egyes szám ára 4 kr.

Felolós szerkesztő: **KOHÁNYI GYULA.**
Főmunkatárs: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**
Kiadók: **HOFFMANN és TÁRSA.**

Hirdetési díj:

Négy hasabozott petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többi szerkesztés alkalmával a szerkesztőnek fel. Helyeztetés, minden külön bejegyzésért 20 kr.

Allapotaink és politikai feladataink.

(Levél a szerkesztőhöz)

Debreczen, aug. 14.

Magyarországon a mezőgazdasági, valamint általában a közgazdasági, társadalmi kormányzat mezején nagy mérvű tétlenség, tehetetlenség és tájékozatlanság uralkodik! A közgazdasági és pénzügyi közigazgatás nagyjából kicsinyes folyó ügyek intézésével foglalkozik, a törvényhozás viczinálisokat szavaz meg, bankokat támogat és haszontalan közjogi és pártpolitikai kérdések feszegetésével pazarolja az ország drága pénzét és idejét.

A sajtó tulnyomó részének tartalma, üres hirlaptöltelék s a napi sajtó a nemzet igazi létkérdéseivel, a legfontosabb közgazdasági és társadalompolitikai ügyekkel s kérdésekkel csak mellékesen és kevés belátással foglalkozik.

Ez a magyar közélet szomorú képe a második évezred küszöbén!

Már pedig egyik családok, osztályok s az egész nemzet életének megvannak a maguk gyakorlati követelményei, melyek megvalósulásért kiáltanak. A közigazgatásban, parlamentben, tulsok az irka-firka és a haszontalan fecsegés, melyek az élet nagy kérdéseire tulnyomó részben alig gyakorolnak döntő befolyást. Ez a közöny, gondatlanság, belátáshiány, idő- és pénz-pazarlás s az ezekkel járó óriási igaztalanságok nagy fordulatok magvait rej-

tik magukban. A nemzet külön-bööző osztályainak nem hiú és haszontalan irka-firkákra és fecsegésre, hanem kegyesre és igazságra van szüksége! Vajjon mit érnek a legszebb frázisok szóban és írásban, mit érnek a főváros márványpalotái, a plutokrácia függő-kertjei a Svábhegyen, a szépen elhelyezett részvények a bankok pénztáraiban, — ha másfelől a nemzet egész nagy rétegei a gazdasági és társadalmi bajok súlyos sebeitől vérzenek?

Mit ér a főváros, a bankárok, gyárosok és érdekszövetségek jóléte s gazdagsága, ha a magyar értelmiség nagyrésze nélkülöz és tengődik, ha a totság és ruthenség a legnagyobb nyomorban éli napjait, ha a középbirtokos osztály s a munkásság százai önhibájukon kívül vesznek és pusztulnak?

Vajjon mit ér egyeseknek és némely családok és érdekcsoportoknak társadalmi jóléte az értelmiség ezreinek s a munkásság százai nyomorával és szenvedéseivel szemben?!

Követeljük, hogy ezekre a kérdésekre az ugynevezett »intézők« lelkiismeretükkel számot vegyenek s a következményeket mérlegelve — megfeleljenek!

És ha önzésükben és hatalmi gögjükben még teljesen el nem vakultak, bizonyára azt kell felelniök, hogy a dolgok állapota nem jólván így s hogy a közgazdasági és társadalmi viszonyok terén az igazság érdekében

mélyreható változásoknak kell beállniok. Nagy változások szükségese a parlamentben, közigazgatásban, sajtóban s egyesületi élet mezején egyaránt.

A közgazdasági és társadalmi viszonyok gyors és erélyes intézkedéseket igényelnek, melyeket csakis a tehetségek felismerésével és érvényesülésével lehet sikeresen végrehajtani. Ha ez nálunk és mindenütt be nem következik, a magyar társadalom és állam csakhamar végzetes katasztrófa elé jut, melynek rombolásait senmiféle hivatalos bölcsesség nem fogja többé megakadályozhatni. Igazságos és gyors cselekvést kérünk s követelünk az állami és társadalmi élet minden körében! Elég volt már az áldozatokból, melyeket egyesek s a nemzet egész osztályai az ugynevezett »közfejlesztés« érdekében hoztak. Elég volt a kizsákmányolásból, fosztogatásból és a meddő, haszontalan minikaból. A nemzet produktív osztályai részüket kivették évtizedeken át veritékkel végzett munkájuk gyümölcséből! Az üzérkedők, a politikai és börzei üres és ragadozó sdekulánsok eddig balgán túrt monopóliuma és garázdálkodása lejárt.

A mezőgazda, az iparos, munkás és hivatalnok követeli a maga jogos részét a nemzetvagyon azon jövedelméből, melyet Munkájával és értelmiségével az országnak szerez.

Kenyeret, munkát és igaz-

A „DEBRECZEN” TÁRCZAJA.

Az öreg honvéd.

— Augusztus 13-án. —

— A »Debreczen« jogosított közleménye. —

Irta: **Pósa Lajos,**

Hol kapta azt a két sebet,
Jó öreg katonám?
A helye még most is látszik
Két oldalt homlokán.

— Egyiket az isaszegi
Véres ütközetben,
Cserkoszoru levelével,
Azzal kötözgettem.

A másik meg emlékeztet
Dicső Nagy Sarlóra,
Gyógyította a hadisten:
Damjanichnak csókja.

Van nekem még egy nagy sebem,
Mély mint a barázdá;

A legnagyobb, a legújabb,
Azt senki se látja.

Ez az örök eleven seb
Be nem gyógyul érzem:
Nem enyhíti még a csöndes,
Még a siri éj sem.

Nincsen arra ezerjófű,
Nem terem rá balszam;
Mikor a kard kettétörtött,
Világosnál kaptam.

Sirt a szellő, sirt a felhő,
A dalosmadár is,
Leveleit hullatgatta
Még a gyöngye ág is,

Itej, Világos, te koporsó!
... Ne beszéljünk róla!
Hűde szél fu... ígyünk egyet!
Lehullott a rózsá...

Pusztáról és pásztorokról.

— A »Debreczen« eredeti tárczája —
Irta: **Ifj. Móricz Pál.**

Ma még nagy a pusztá. Egy külön álló világ ahol minden halomnak, minden karámnak, a pásztor emberek botjainak, a nyájak kolompjainak, a bundáknak, a rózsákkal kivarrott szürnek mindae megvan a maga érdekes jellege, a csikós, gulyás, juhász külön-külön eredeti tulajdonságaival.

A juhászt ugyan — rendszerint — külön szakajtják a pusztá másik részére a csikósoktól, gulyásoktól, a kik hagyományos büszkeséggel ép úgy lenéznek a birka nyáj csalósalos, ravasz pásztorát, mintahogy annak idején egy Sobri Jó-ka, Angyal Bandi híres szegény legények, lenéztek, kerülték a ház-ásó, orozva támadó kapeca betyárt.

— Te birke tolvaj! mondja kicsinylőleg a csikós vagy gulyás, ha a juhással valamiként szóváltásba elegyedik.

Birke tolvaj? Mennyi gúny, mennyi jellemzés is van ebben a két szóban, mintha csak ezeket mondaná el: — »a k i v a g y !« Egy rossz czangáért, mustra öreg kosért merőföldekig elesatagoló, sunyiskodva, mint a gözü, a róka. A pásztor kuttyját némáságra babonázva, aztán úgy kifogva az álmában

ságot kérünk és követelünk a társadalom termelő osztályai és egyénei számára!

Követeljük, hogy a »vezető« társadalom mindenek előtt csináljon egy igazságos, tisztességes és a jövőbe látó gazdasági és társadalmi politikát, melyek közül az előbbi hibás irányt követ, a másik pedig éppenséggel nincsen meg az országban. A földmívelési politika terén követeljük, hogy a mezőgazdaság érdekei minden faktor részéről s minden egyes esetben teljes mértékben figyelembe vetessenek. Ennek kapcsán kívánjuk a közgazdasági közigazgatás személyi és tárgyi reformját, a szövetségi ügynek törvényhozási és adminisztratív szervezését az egész országban. Továbbá követeljük a börze megrendszabályozását, a spekuláció korlátozását és a olutokratikus irányzatnak s tulkapásoknak minden téren leendő erőlyes és gyors visszaszorítását.

Követeljük, hogy az adminisztrációban ne a plutokrácia érdemellen s éretlen gyerkőczeit és pártfogoltjait, hanem a megfelelő politikai s közgazdasági belátással, szakismeretekkel bíró egyének lássák el az országnak adminisztratív és kormányzati ügyeit. Követeljük végül, — a mit legelőli kell vala említenünk — hogy a közügyek intézésének, az egyes kormányzati ágak élére az országnak jellemében, tudományban s politikai belátásban legkivább férfiai állítsanak.

Alázattal kérjük a korona felséges v. előjét, hogy a korona fényéhez méltóan legbölcsebb belátással, igazsággal és szeretettel ítéljen az ország dolgai és személyei fölött s hatalmas szavával adjon új irányt az ország fejlődésének.

Ezt a jelen válságos viszonyok köze-pette koronájának biztonsága és nemzetének gazdasági erkölcsi és szellemi jóléte sürgősen megkívánja.

A közelgő nagy veszélyek tudatában egyrészt, másrészt igazságérületünk által vezéreltetve kiáltjuk az összes alkotmányos tényezők s a társadalom felé: *Periculum in mora!*

Administrator.

A hazaárulók arezátlansága.

Debreczen, aug. 14.

Akik napról-napra több tért hódítanak el a magyarok vérével szerzett e hazának magyar fiaitól, akik nagyobb egyházi és iskolai autonómiával bírnak Magyarországon, mint valamennyi más felekezet, akik egyre több és több pénzüzetet alapítanak a nekik botorul annyi szabadságot nagylelkűleg adományozott országunkban, akiknek a sajtója naponta a leggyalázatosabb hazaárulást követi el a magyar nemzet és állam ellen s oly szemtelenül kihívó modorban bosszúlnak nemzetünkről, a miért másutt minden önzéletes nemzet körében őket agyonlynchelaé a végig sértett nép: ezek az elbizakodott, a mi gyáva kormányunktól elkényeztetett oláh hazaárulók most egy második memorandumot adtak ki ellenünk Brüsszelben, melyben minden szó alávaló hazugság, rágalom s hazaárulás, s melyet lényegileg a következő tudósítás ismertet:

Az összes budapesti lapok szerkesztősegei zöldfedélű füzetet kaptak a postán Brüsszelből, melynek czíme a következő:

„Erdély és Magyarország románjaival tiltakozása a magyar elnyomás ellen“.

Maga a tiltakozás: a memorandum több pontban sorolja fel a románok sérelmeit.

Bevezetésképen elpanaszolja, hogy alig telt el két év a memorandum pör után s a

magyar zsarnokság újra üldözöbe vette a románokat. A memorandum pör elítéljei megkegyelmezésében semmi része a magyar kormánynak nem volt. Az tisztán ő felsége nagylelkűségéből történt, intelmül kívánván egyszersmind szolgálai a magyar kormánynak, hogy hagyjon fel eddigi nemzetiségi politikájával, mely az üldözés elvén alapul. A kormány az intelmet nem tudta, vagy nem akarta megérteni, mert azóta még jobban üldözi, a zandárok ezreivel nyomja el a románokat, lábball tiporván törvényt és minden emberi jogot.

A magyar kormány cselekedetei fölülmulnak minden képzelhető s a világon eddig alkalmazott erőszakot. Valósággal az oláh nemzetiségnek elkobzását rendelte el.

A röpirat német és francia nyelvű van van írva s érdekes, hogy rajta van a román kulturliga pecsétje, melynek körirata a következő: »Liga az összes oláhok kulturális egysége czéljából.«

A füzet bevezetésül egy érdekes szelvényzet tartalmaz, melyben el van mondva annak története. E szerint a magyarországi románok tavaly új memorandumot készítettek s arra 2000 aláíró már gyűjtöttek is. Javában folytak az aláírások, mikor a kormány tudomást szerzett a dolgról s hivatalos közegei útján értésére adta a románoknak, hogy ha csakugyan létesül a memorandum és azt bemezik nyujtani, becukolja mind a 2000 aláíró. A Brüsszelben tanuló román diákok azonban kiadták a memorandumot s azt veszély nélkül tehetik is, mert nem állanak a magyar kormány zsarnok hatalma alatt.

Ez a zöld füzet tehát a betiltott memorandum, mely azonban aláírások nélkül látott napvilágot.

A tiltakozás ezután elmondja, hogy 18 évszázad, majdnem kétezer év óta laknak Erdélyben az oláhok s két ezredéves lét során sok ellenséggel kellett megküzdeni, azok támadásaival szemben helyt állani. De Isten megadta az erőt ellenállni s az oláhok mai napig változatlanul meg tudták őrzni nemzeti jellegét, őseinek földjét, nyelvét, vallását, a mint az ősapáitól örökölte.

Es éppen most, mikor az egész világon a nemzeti eszme az uralkodó, a magyar kormány annak elnyomását tűzte ki czélul.

kerdő nyájából egy-egy ezondrás rozsz birkét. Aztán a lábat összekötözi, hátadra így felhajtani. Aztán ismét sunyiskodva, visszacsompo fogni a messze hátában legésző nyájhoz, — ez a te mesterséged, — te b i r k e t o l v a j!

— De mi gulyások, de mi esikósok? Nahogy persze réges-régebben őrtéat ez... A mi tudományunkat ének idején szétzrasztani a haragos czimbora gulyáját, aztán akkor fogni belőle fiaót, amennyi csak kell! Vagy a vihogós paripát pattogó karikással elhajtani, vagy amit úgy hozzanak hajtottak, a keresők elől, a ménésben eltüntetni, majd jó áron odább is adni... Ahol tehát nem egy satnya birkeröl van szó, ahol tehát csakányt is meg kell néha forgatni... Ez meg más! Ebben már van fertiasság! Ennek a lopásnak mar van, volt b e e s ü l e t e...

A fiatalabb bojtárok persze már csak tűz melletti beszédből ismerik ezt a kalandos életet; mert azok a klasszikus idők elmúltak még a Hortobágyon is, mikor még a rovás jarta s mikor meg az érdemes pásztor az esett jóságnak csak a fülvél számolt a nemzetes gazda urannál?...

Es a ménés! A büszke ménék, játékos csikók, nyihogó kanczák, melyek mindjárt felrugaak, ha kis szopos gidáikhoz idegen ember vagy állat közeledett... Mikor napfeljétekor nyerve üdvözlük a virradatot?... Itt-ott bokorba, csoportba verődve szédelegnek a selyemes gyepen, mely még harmatos, mintha csak napkeleti gyöngyökkel szitálták volna tele...

Hogy nyikorog a kutyám? Ide is kar kell ám, míg végre a hüvös pusztai kutban

megpihen a csöbör... zsiros, szeles karimás kalapját a szeméire rántva, végzi ezt a bojtár legény, kik azonban már többet őrizik gyalog, mint lábton a ménést; mert bármily különösen hangzik is ez, mi már sarkantyus csizmájában a csikósnak is gyalog k-el kuttogni a ménés után, ha csak a maga jóságát nem akarja »a y ü n i?«... Mert a gazdák rovatn már nem szabad nyargalászni, szigoru a tilalma... Csakugy néha, suttymban, egy-egy viharos éjszakán, amikor a »m e n e s m e g s z a l a d i s« ilyenkor van veszett nyargalászás a jobb, futósabb paripákon, melyek azért rendszerint kéznél lesznek tartva — »b i k l y ó n.«

Elsötétedik a pusztá... De az a csodálatos babonás vak sötétség... A vihar előjelei: egy-egy hüvös futó szellő, csapkodó esőszemek... Messziről a Tiszán-túról dörögés, morgás, míg nem a villám rézszínű fényével meg-meghasad a fekete kárpit foszlányokra.

Es aztán most valamitől megriad, felágaskodik egy paripa, pedig hisz már a felhők tisztulásáról észrevehető, hogy elhúzódik, a vihar... A nemes állatnak a magyarázhatlan félelemtől orlyukaiban a véres izmok, hortyogva kidzadnak... Es megugrik, megszalad az érzékeny nemes ló s ha a bojtárok nem vigyáztak — nyomában robovga, nyihogva az egész ménés... Csak a villamok foszló fényénél tűnik fel e varázslatos futás igéző szépsége, mint a hüvös vadász kísérteti fal-kája a pusztai végtelenségben...

Majd időmultán, mint csak egy nehéz álomból ébredve, oly izzadtan, lihegve, össze történ térülnek vissza a bojtárok és a ménés a szállás felé... Fehér hab a lovak szügyén

... A tanyaórző fiu által felgyujtott tűz a pusztá sötétségében az egyedül pistakoló, vezető jel...

Vagy az öreg gulyás embert nézzük, aki az orvosimányban is járatos, úgy hogy a pusztán teremő füvekkel, viragokkal képes gyógyítani bajokat, sebeket, durra kezével pedig töréseket... A dombos aljban leterítve a bunda, mely a rendelő szobaja az öregnek...

Kéves beszédű ember az öreg, mint akik így gyermek éveik óta a pusztá magányában éltek napjaikat. Forzatva agyukban csodálatos gondolatokat, Révedezve éjszakáinkent a csilagok miriádján és a durva kéreg alatt a fénem, az egyszerű lélek sejtelmes, csodákat is megérező titokzatos erejével...

— Oszég a szemeit fajtálja az urfi?...

— Azt!...

— Pedig annak egyszerű az orvossága. Hajnalban, míg a napon fel nem szárad a harmat, — a héja kúpot csak ösmeri?...

— Hogyne!

— Amelyiknek olyan gyűszűs, harangos a sárga virága és szőrösök a levelei?... Ezekből a viragokból gyűjtse a markába a harmatot, a patkóba sincs annál jobb orvosság, csak mentől többet dörzsöljön a szemébe...

Becsüljük meg azért ez egyszerű, tiszta embereket! Az első mágosok, az első törzs-alapítók is pásztorok voltak. Hasznos a buzakalász, de fűszeres, balzsamos a pusztá virága, melyeken nyomot sem hagyva hőmpölyög, hullámlázik tünder szigetivel a csalfa hortobágyi délibáb... Kedveseim ne kerüljék el a pusztát!...

Magyarország sok nemzetiségű ország, melyben azonban egyetlen népfaj, a magyar kiírja a többi testvérnépet. A képviselőház csak a magyar faj képviselői, minden más nemzetiség ki van belőle zárva. Az ország 11 millió nem magyar lakossága teljesen jogtalan a magyarság zsarnokság alatt nyög.

A kormány az iskolák ügyeibe is beavatkozik azon a czímen, hogy felügyeletet gyakorol a kötelezővé tette a magyar nyelv tanítását. Egy oláh dal, egy elejtett szó elégséges, hogy a közrend örve alatt a legkegyetlenebb üldözésnek legyen kitéve az oláh ember.

Ime — jajdul fel a röpirat — ilyen viszonyok közt élnek a lakók egy országban, melynek civilizált s látszólag s z a b a d e l v ü k o r m á n y a kegyetlen zsarnokságot üz.

A nemzetiségek elnyomására példákat hoz fel, a többek közt a belügyminiszter azon rendeletét, melylyel a múlt évben a Nagy-Szebenben összehívott román gyűlést betiltotta.

Végül nagy hangon mondja a memorándum, hogy im feledjük Európa közvéleménye előtt azt a zsarnokságot, sőtét gyűlölséget, azt a törhetetlen eljárást, melylyel a magyarság a XIX század, a világosság századának végen a sötét középkor elnyomni és kiirtani igyekszik eszközeivel egy faját és szabadságát szerető népet.

Es kompakt, nagy betűkkel nyomva ezzel a mondattal végződik a röpirat:

„Olahok vagyunk, oláhok akarunk maradni!”

Válasszunk nádort!

Iria: **Hentaller Lajos,**

1967-ben állítólag a 48-iki törvények alapján kötötte meg Magyarország a kiegyezést Ausztriával. Az ellenzéki pártok vezérei a múlt napokban felesztendei parlamenti békét szereztek a kormánynak s ezzel az újkiegyezés küszöbét kissé hátrább tolták. Ideje lesz tehát a kiegyezés némely hiányaira reá mutatni.

Az talán nem fogja a nagy Füzöséget bántani, hogy az általam felmutatandó bajra nem figyelmeztetett harmincz év óta senki bennünket. Igaz, hogy ezért előre is bocsánatot kérek, mert nálunk úgy veszem észre csak a régi eszméken, régi elveken, régi hibákon és elavult bajokon szabad nyargalni. Új dolgot emlegetni tilos!

En azonban nem tartozom azok közé, akik nem mernek, vagy nem akarnak a régi kerékvágásból kimozdulni csak azért, mert azok is a régi kerékvágásban jártak, kik a parlamentben előttünk képviselték a függetlenségi eszméket.

En szükségesnek tartom, hogy az egész ország foglalkozzék az általam felvetendő politikai kérdéssel, mert az a kiegyezési törvénynek egyik legsarkalatosabb része.

A negyvennyolczadiki törvény független magyar minisztérium alakításáról beszél. Beszél pedig azért, mert azok a nagy szellemek kik a negyvennyolczas törvényeket csinálták, belátták, hogy a nemzet önrendelkezési joga csak úgy és akkor lehet teljes és valódi, ha a törvény végrehajtási joga biztosítva van azaz ha a kiegyezés eredményeinek záloga magában a törvénybeu gyökeredzik.

Ezért oly egyszerű, világos és minden kétséget kizáró a negyvennyolczadiki törvény. Tisztább, határozottabb törvény szerkezetet kívánni sem lehet.

Es az 1867-iki kiegyezésnek többi nagy hibáitól eltekintve, egyik sarkalatos főbaja az, hogy a 67-es kiegyezés következtében a 47-es törvények legfőbb vivmánya, legfőbb eredménye sutba van dobva,

A 48-as törvényeknek legnagyobb vivmánya ugyanis az, hogy: «a király t á v o l e t é t e n a v é g r e h a j t ó h a t a l m a t a n á d o r g y a k o r o l j a a f e l e l ő s m i n i s z t e r e k á l t a l.»

A nádori méltóságot 1867-ben nem töltötték be. Elég nagy hiba volt! mert ezzel

kijátszották a 48-as törvények egész szellemét.

Nagy hiba, mert három évtizedes tapasztalat szomoruan igazolta be, hogy Magyarországban a jelenlegi viszonyok között egy felelős minisztérium csak úgy érne valamit, ha a nádori állást betöltő az országgyűlés.

A lefolyt három évtized alatt kitűnt a különbség Ausztria és Magyarország között. Ausztria a kedvenc, a becézett gyerek. Reá raknának mindent. Tejbe vajba fürödgetik, mosdatgatják, fésülgetik. Magyarország a kócos mostoha gyerek, akit meztelenre vetkőzletnek s rúgnak, pofoznak.

Kitűnt az is, hogy a Lajthán tul levő kormányok mindent felhasználnak, hogy a Magyarországtól távol székelő fejedelmet a magyar nemzet hátrányára befolyásolják és a magyar intézmények megváltoztatására ingereljek.

Szomoruan tapasztaltuk, mit szenved a magyar nemzet azért, mert a király nem lakik Magyarországon fővárosában; mert az udvar nincs Budapesten s mert a magyar királynak nincs hármass fővárosában udvartartása.

Mily nyomoruságos és jellemezhetlen valami az, hogy a magyar minisztereknek minduntalan Bécsbe kell szaladgálni, hogy egyes dolgukhoz javahagyást, hozzájárulást nyerhessenek — mintha bizony nem is államférfiak, hanem politikában utazó vigéczek lennének.

S ez mind nem történik, nem történhetnék, ha a nádori méltóság be volna töltve s ha a törvény szellemének megfelelőleg a király távollétében az országgyűlés által választott nádor gyakorolná a királyi hatalmat.

Ép ezért a legfontosabb része a negyvennyolczas törvényeknek a nádori méltóság betöltése s a királyi hatalom átruházása a nádorra.

De szükségesnek tartom a nádori méltóság betöltését, a multból meritett tapasztalatok folytán is.

A magyar alkotmány, a magyar törvények háromszáz év óta néznek farkasszemet a bécsi udvarral; a magyar alkotmány és magyar törvények már háromszáz éve állnak utjában, mint hatalmas vedgát a bécsi udvar beolvasztási törekvéseit.

A magyar alkotmányt vörös posztónak tekintő bécsi udvar ezer es ezer fortélylyal, csalafintasággal élt és él, csak hogy megtalálhassa azt a szelelő lyukat, melyen át a magyar törvények megtartása alól kibujhat.

Az ugynevezett pragmatica sanctio értelmében a trónörökös: eljárás más Ausztriában más Magyarországon. A kiskoru trónörökös, illetve koronaherceg gyámjáról is másként intézkedünk mi másként az osztrák törvények és a habsburgi Hausgesetze.

A kiskoru koronörökös gyámja a magyar törvények értelmében az ország nádora. Ausztriában pedig a legöregebb habsburgi főherceg.

Ép ezért, most hogy Ausztriában a viszonyok teljesen kuszáltak; most, hogy Ausztria részre készülni: most amidőn bekövetkezett a kor, midőn az emberi számítás arra figyelmeztet, hogy isten minden pillanatban magához intheti szolgáját, most a nemzet hajóját ismeretlen politikai tengerek kétes erejű hullamaira bizoni nem lehet.

Csak a nádori méltóság mielőbb leendő betöltése nyugtathatja meg a nemzetet,

Szabó Lajosné temetése.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, aug. 14.

Egyszerű, serény nemes és szent volt teljes életében és temetése egész bucsujárás volt. Pedig számosan vannak e városban még az intelligensebb emberek közt és kik a megboldogult nem ismerték személyesen; de egy sincs a ki nem ismerte volna jó hírből.

Az egész város tisztelte családtagjai pedig imádták benne a legjobb feleséget a képzelhető legjobb anyát, nagyanyát szépanyát, anyóst stb, ki nemcsak nemes szívével, hanem fenkölt ésszel tudott szeretni.

Ezt a nőt gyászolja az egész város.

Temetése olyan egyszerű és egyszerűségében olyan nemes volt, mint maga, De azért nem volt számottevő ember, ki a nagy hőség dacára el nem kísérté volna a boldogultat az ő utolsó útjára.

Hosszu életet élt 73 évet; de a mit ő tett, a mint ő élt, az ő nemes egyszerűségében az ő bölcs életrendjével, szorgalmával előrelátásával mindenre kiterjedő figyelmével, takarékosággal egybekapcsolt czélszerű beosztásával irgalmasságával jótékonyágával munkás szorgalmával az kétszer 73 évnek az eredményéhez is sok volna.

Gazdagsága dacára nem akadt irigye. Mindenkit szeretett, mindenki által szeretettet mindenki által gyászoltatik.

Ha gazdag ember meghal a szegény ember némileg vigasztalódik azzal, hogy bár milyen gyönyörteljes legyen valakinek az élete még is meg kell neki halnia. És ez a gondolat bizonyára nehezebbre esik a gazdagnak, mint a szegénynek, ki mit sem veszít a nyomoruságos élet megszűntével.

De ha jó ember hal meg, annak a szegény ember megbocsátja még a gazdagságát is.

A jó ember nem él magának hanem másoknak, családjának, a társadalomnak, az emberiségnek. Szabó Lajosnéban nem a gazdag uő, hanem a példányszerű nőt, anyát és rokont a jóttevő asszonyt gyászolja az emberiség. Áldott legyen az ő pora amint áldott lesz az ő emléke.

Tegnap tették örök nyugalomra a város minden körében nagyrabecsült Szabó család nagy halottját, d. u 4 órakor ment végbe a temetés a közönség óriási részvétele mellett. A Kossuth-u. gyászos ház környékét a résztvevők beláthatatlan tömegei lepték el, kik eljötte hogy elkísérjék a halottat utolsó útján s részvétőkkel enyhítsék a gyászoló család nagy bánatát.

Igaz szeretet és fájdalomtól áthatott családalta körül a ravatalt a végző bucsuzónal de velők érzett s részt vett e fájdalomban a debreczeni társadalom minden rétege, a mely megjelenésével emelt tanujelét is adta.

A gyászoló család és a halottas házba fért nagy közönség által körül vett koporsónál először a depr. daleylet megható gyászéneke hangzott el. S a dal, hogy «lelkünk borítja néma fájdalom» dala igaz voltát a felhangzó zokogás és a könyborította szemek százan bizonyították.

Azután **D i c s ő f i** József lelkész mondott könyekre fakasztó gyászbeszédet, amelyben méltóan emelte ki az elkunyt példás életét. A daleylet ezután a Nabugodonozor dalt, az elhunyt kedves dalát adta elő, majd a temetési énekkar után megindult a gyászmeael.

Koszoruk halmazától dusan borított két kocsi nyitotta meg a gyászmenetet, amelyet a hatfogatu halottas koási követett. A koporsó kisérem látszott a magas üvegfalak mögöl, még ezt a kocsit is úgy beborította a drága koszoruk tömege.

A család tagjai közül a következő felirású koszoruk voltak: Felejthetetlen jó anyáknak — Veronka és Richárd. Kedves jó anyáknak — Mária és János. Felejthetetlen jó anyáknak — Róza és Laci. A legjobb édes anyának és áldott jó nagymamájuknak — Ilona és gyermekei. A legjobb édesanyának — Vilma és Lajos. Felejthetetlen jó anyáknak — Berta és Zoltán. Drága jó nagymamánknak, örangyalunknak — Bertuska, Zolika, Andorka. Ervin

ke. Szeretett jó sógoróné — özv. Szabó Sándorné. Kedves jó sógorasszony — id. Csanak József, Felejtethetlen nagynénjének — Róza. Az áldott jó nagymamának — unokái. Kedves keresztmamánknak — Margit és Jenő. A jó Veri néninek — Jóska és Margit. A jó néninek — Irén és Jani. Kedves Veri néninek — Jani és Mariska. Kedves keresztmamánknak — Jenő és Margit. — Áldott jó Veri néninek — Ödön és Anna. A felejtethetlen jó nagymamának — Margit és Jenő. Szeretett jó néninek — Kornél. Kedves jó nagymamánknak — Sándor, Béla, Andor. Felejtethetlen jó nagyanyánknak — Ema. Drága jó anyánknak — Etelka és Sándor. Kedves jó anyánknak — Piroška és Gyula. Legkedvesebb sógorasszonyomnak — Jikó Pál és családja. Szeretett nagynénjünknek — Jakó Jenő és neje. Felejtethetlen kedves jó anyánknak — Etelka és Kálmán. Imádtott jó anyánknak — Anna és Miklós. Kedves jó nagymamánknak — Lajos, Teri, Anikó, Miczi, Koszorukat helyezték még el: tisztelete jeléül — Bosznay család. Özv. Szabó Lajosné urnóék — A ker. és iparkamara — Részvétele jeléül — Az István gőzmalom társulat igazgatósága. Dr. Kemény Mór és neje. — Mély részvétünk jeléül — Szabó Lajos fia czég személyzete. Öszinte tiszteletök jeléül — Tóth Béla és családja. Szeretete jeléül — özv. Göll Nándorné, A határtalan jóagnak — Márton, Imre, Sándor, Kálmán Páratlao mintanyának — Dr. Ujfalussy József és neje. Özv. Kovács Lajosné Öszinte tisztelete jeléül — Fráter Zoltán és családja. Tisztelete jeléül — A Máthé család, Tisztelete jeléül — Ifj. Gyürky Sándor és családja. Özv. Tóth Gusztávné. Györfly család.

A gyászoló család férfi tagjai haladtak a halottas kocsit után, amelyet a gyászolóktól és résztvevőktől elfoglalt kocsit beláthatatlan sora követett.

A gyászmenet a Kossuth utczai temetőbe vonult, ahol a dalegyet éneke után levitték a koporsót a családi sírba, egy másik, az idő vasfogatól megviselt koporsó mellé. Az élők sorából korábban elköltözött férj és drága feleség hamvai egymás mellett paldnak el.

Emlékük nemcsak a család, de mindazok előtt élni fog, kik a munkás, becsületes életet, a nemes szívet és a jótékonyág gyakorlóját tisztelni és becsülni tudják.

Legyen áldott a nemes szívé nő emlékezete!

Debreczeni kasszakisasszony, mint krokodilus szelidítő.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, aug. 14.

Megesontosodott kávébázi törzsvendégek fejük ritkahajszálaira esküdven allitják, hogy még a legfinomabb, legforróbb fekete kávé sincs olyan fekete és tüzes, mint a T. Bertuska ragyogó szemei. A szép Bertuska ugyanis kasszakisasszony egyik előkelő debreczeni kávéházban.

Értelmes és okosfejű buzakupeczek belezavarodnak spekulált számadásaikba, ha Bertuska feketeszemeivel egyszer rájuk tekint s Marsnyalka ruhás fia pedig mint a regés neszus ingben, úgy egnek a feszes uniformisban, ha kedves kis pofikáját felejük fordította az ábrándos szép kassza kisasszony, ki most azonban, mint vándor fecske madár, repülni, messzeszállni készül a likőrös üvegek közül, a cifra kasszából . . .

A kassza bűvös szemü tündére megúván a ragyogó tükörös kasszát, az unalmas kávéházi blattokat és a knikebein-nok szakszerű gyártását, krokodilus szelidítőnek készül felcsapni . . .

A csili, úgynevezett krokodilus embercsoport élelmes igazgatója ugyanis, ki kro-

kodil csoportjával az Angeltotti igazgató orfeumában is nagy tetszést keltett, — szelidítő, varázsló kisasszonynak szerződte a tüzes szemü kasszirót, kinek szemeiben rejllő igézőerejét már annyi debreczeni fiatal ember keserűséggel tapasztalta . . .

A plasztikus természetű szép leány szemeinek igéző erejét tehát most a krokodilusokon is ki fogja próbálni, csak az a félt, hogy amilyen kívánatos a szép T. Bertuska, még felfalják azok a falánk krokodilusok, az pedig valóban kár volna ily feketeszemű kis fecskéért.

TARKA-ÉLET.

Legyünk mindig ujak.

Megégette az arczomat

Gőz, melyet egy kazán lövelt.

Le is hámlott a régi bőr

És uj nőtt egy tenyérnyi helyt.

Most már el léz foglalva majd

Velem megint, én azt hiszem,

Mig ezt is összecsókolod

Mint a régít, szép kedvesem.

Hetenként összeégetem

Magam teértd, óh leány!

Ujabb mez újabb dolgot ád

S ekép' talán nem unsz reám.

Sebestyén diák.

Rózsaszínű papiros.

Rózsaszínű papiros aranyos betűk . . . Ilyen levélkét kaptunk ma egy szép asszonykától.

Hogy meg is dobbant a szívünk, látván a borítékot a tükös, finom nőírást . . .

— Rózsaszínű papiros, aranyos betűk? Biztos szerelmi kaland, szölt a szerkesztőség S e b e s t y é n d i á k - j a , ki mint poetás ember nagy hajlandósága az efajta kalandozásra . . . A kékszemű, puczerós Cupidó kedves cimborája neki . . .

Kisasszonykaim ne piruljanak, ne botránkozzanak szegyenlősen, nem fogjuk kifecsegni szép asszonyka édes titkát. Mert hisz a mi rózsaszínű papiros aranyos betűkkel foglaltott tulajdonképen nem is titok az, meghívást tartalmaz ugyan, de nem Bocaccio egy édes szerelmi kalandjára; hanem jutalomjátékára egy igazi művész nőnek.

Angelotti Mariska, Angelotti orfeum igazgató felesége tartja f. hó 16-an hétfőn a jutalomjátékát s erre szólott a „rózsaszínűpapiros”, aranyos betűkkel a meghívás melynek látására szívünk megdobbant, villant szem is egyet s pederitettünk a bajszon. De családásba is ejtett minket az a szép direktorné asszony, ki most egyedül rózsaszínű papirosára vessen, ha a hevülekeny d i á k versben is kifogja nótazni a hamis két fekete szemét, mosolygós kedves arcját, bámulatos ügyességét, művészetét, melylyel mint rendezőnő, első énekesnő minden alkalommal kitűnt. Sikkes, eleven, eredeti művészi játékával, eleganciájával méltán érdemelve nagy szinpad maradandóbb sikerét is, nem mint milyeneket ez igazi művész tehetségnek a röpke orfeumi este nyujthat.

Rózsaszínű papiros, aranyos betűk? A dobogó szívvel reményelt Bocaccio kaland elmarad ugyan, de hisszük, hogy azért mégis érdekes lesz az a jelezett hétfő este.

Paulus.

Táviratok.

Canovas temetése.

Budapest, aug. 14. (A Debr. ered. táv.) M a d r i d b ó l jelentik: Canovast ma de temették el nagy részvét mellett. A katonaság mindenütt sorfalat képzett, az összes házak,

mely előtt a menet elvonult gyászdiszt öltöttek. A német ellen a regenskirályné képviselői és a képviselőház tagjai kik pártkülönbség nélkül nagy számmal vettek részt a temetésen, — haladtak. A temetés kezdetét ágyulövések jelezték. A koporsó után 1000-nél több koszorút vittek.

Budapest aug. 14. (A Debr. ered. táv.)

M a d r i d b ó l jelentik, hogy a Canavas gyilkosát a haditörvényszék már elítélte, a kivégzés szerdán lesz.

Az orleansi herceg és a turini gróf párbaja.

Budapest, aug. 14. A Debr. er. táv. Párisból jelentik: A turini gróf csakugyan kihivta Henrik orleansi herceget s tegnap hadsegédel és Ginovi marchesevel Párisba utazott a legszigorubb inkognitóban. — Nem sokkal megérkezése után P a l l a v i c i n i Umberto olasz király hadsegéde is Párisba érkezett s ő lett a grófnak egyik segédje. Ebből azt következtetik, hogy az olasz király tudott a kihívásról.

Budapest, aug. 14. (A Debr. ered. táv.) P a r i s b ó l jelentik, hogy a turini gróf és az orleansi herceg közt a párbaj még ma meg lesz Páris közelében.

Ujdonságok.

* Isteniszteletek. Honlap, vásárvasárnapján az ev. ref. templomokban az isteniszteletek a következők sorrendben tartatnak meg: a kistemplomban K o v á c s Ferenc h. tanár, az ispotály templomban K o v á c s Béla theologus, az új templomban B o k o r Sándor th. — Az ág. ev. templomban d. e. 10 órakor M a t e r n y Lajos fog isteniszteletet tartani.

* A király születésnapja. Mint már megirtuk f. hó 18-án az ev. ref. kistemplomban reggel 1/8 órakor lesz a háláadó istenisztelet. Ő felsége 67-ik születésnapja alkalmából, melyen az imát K i s Albert lelkes orsz. képviselő fogja tartani. Az isteniszteleten az iparos ifjak dalköre fog közreműködni, miután a szintén felkért kereskedő ifjak dalárdája lemondott. Az aut. orthodox izr. hitközség reggel 1/27ko a pastiközi izr. templomban a statusquoante hitközség pedig a kis új utcza izr. iskolában fogja a háláadó isteniszteletet megtartani.

* Debreczeni tanárok tanulmányuton. A földmívelésügyi miniszter több tanárt és más s z a k e r t ő t küldött az idén külföldre különféle intézmények tanulmány zársára. A debreczeni gazdasági tanintézet tanárai közül ketten mennek tanulmányutra. K e r p e l y Kálmán a növénytermelés tanára s valószínűleg a legközelebb megnyíló dohány kísérleti állomásvezetője a dohánytermelésnek s ezzel k a p e s o l a t o s kérdéseknek Németországban és Hollandiában való tanulmányozására utazott ki. Ferenczy Ferenc az állattan tanára pedig ma indul Moszkvába, d nemzetközi orvosi kongresszusra.

* V. H. Sz. Örömmel jegyezzük fel, hogy városunk különböző egyletei mind számosabban lépnek be a V. H. Sz. pártoló tagjai sorába s ezzel lehetővé teszik, hogy a sajtó munkásai ne legyenek elhagyatva, ha megszállja őket az öregkor vagy a betegség munkaképtelensége. A mai nap folyamán a következő sorokat vettük:

Tekintetes Kohányi Gyula

főszerkesztő urnak,

mint a „Vidéki Hirlapírók Szövetsége”

pénztárnokának

Helyben.

A vezetésünk alatt álló debreczeni iparos ifjak önképző egylete háláosan méltányolva azon

kiváló jó indulatot, melyet fennállása óta az összes helybeli hírlapok kulturális törekvései iránt lépten-nyomon tanúsítottak s ez által fennállását folyton szilárdították: a mai napon tartott választmányi ülésén egyhangulag elhatározta, hogy a Vidéki Hírlapírók Szövetségébe mint pártoló tag belép.

Midőn erről örömmel van szerencsénk értesíteni, egyidejűleg mellékelve küldjük az 1897. évre szóló pártoló-tagsági díjat vagyis 5 frtot s maradtunk kiváló tisztelettel Debreczen, 1897. aug. 13.

Debreczeni iparos ifjuság
önképző egylete.

P. H.

Kiss Sándor s. k. Tóth Kálmán s. k.
egyleti alelnök. egyleti elnök.

* **A főkapitány szabadságán.** Boczkó Sámuel rendőrfőkapitány e hó 20 tól hármincz napi szabadságra megy. Távolléte alatt Végh Gyula t b főkapitány fogja helyettesíteni:

* **Az orvosi gyakorlat köréből.** Dr. Bruckner Ernő műtőorvos má v egészségügyi tanácsos, ma délután a Moszkvában tartandó nemzetközi orvosi kongressusra elutazván, e hó végéig Dr. Papp Alajos pályaorvos fogja helyettesíteni a vasuti üzletvezetőségénél: magán orvosi gyakorlataiban pedig dr. Varga Emil főreáliskolai orvos-tanár.

* **A város és a F. M. K. E.** A vidéki magyar közművelődési egylet a 15-ik évi Szabolczan tartandó rendes közgyűlésére melyen Gf. Károly István fog elnökölni; Debreczen sz. kir. várost is meghívta. A meghívó ma érkezett meg a városhoz.

* **A ménés istálló bérlete.** A városi ménés ménéi a téli időszak alatt alkalmas városi istálló hiányában az Udvarhelyi fele telken bérlet istállóban voltak bekötve, amelyet a tanács évenként szokott volt újból és újból kiadni. A mai tanácsülés a jövő tél közlégésétől indítva újra elrendelte az Udvarhelyi fele istállónak további egy évre 400 frt évi bérért leendő kivételét.

* **A községi adó.** H. a j d u Gyula tanácsnok a városi adóügyszóly vezetője a mai tanácsülésnek bejelentette, hogy a mai napig összesen 8000 frt folyt be a városi adópénztárba 16%-os községi adó fejében. — A tanács elrendelte az összegnek a házipénztárba leendő beszállítását.

* **Tanulmányút a közvilágítás ügyében.** A városi tanács mai ülésén nagyfontosságú indítványt tett O l a h Károly tanácsnok. — Nevezetesen ho szabb megokolásban kijelvetve, hogy milyen hasznos az ilyen kérdésekben a személyes tapasztalat, mint bármiféle bőveges írásbeli felvilágosítás, javasolja, hogy küldjön ki a tanács háromtagú küldöttségét a saját kebeléből, amelynek tagjai beutazzák hazánk nagyobb városait s azokban tapasztalatokat gyűjtenének Debreczen városának három napirenden levő égető kérdésre nézve, u m. a közvilágítás, csatornázás és vízvezeték ügyében. A tanács a polgármester hazaérkezéteig elhalasztotta a döntést a fontos indítvány jellett.

* **Tanácsülés.** Ma d. e. 10 órakor Komlóssy Arthur főjegyző, polgármester helyettes elnöklete alatt rendkívüli tanácsülés volt, melynek tárgyairól újdonsági rovatunkban számolunk be. — Ugyanitt említjük meg, hogy rendesen hétfőn tartani szokott tanácsülés a jövő héten e napról elhalasztatott s kedden folyó hó 17-én fog megtartani.

* **Hidak, hajók, csolnakok, melyek nincsenek.** Említetük volt már lapunkban, hogy a keresk, miniszter körrendeletet intézett az összes törvényhatóságokhoz, amelyben felhívja őket, hogy a határükben esetleg levő s minden törvényhatóságnál külön meg is nevezett folyón hány hid, komp, hajó vagy csolnak tartja fenn az átkelési összeköttetést. A városi tanács ma tárgyalta a Debreczenhez

érkezett rendeletét, mely a Tiszára vonatkozólag kér felvilágosítást s a melyre azt az egyszerű választ adta, hogy a város a Tisza folyón semmi ilyenféle eszközzel nem rendelkezik.

* **Szabolcs vármegye köszönete.** Szabolcs vármegye alispánja M i k e c z János igen szép átiratban köszönte meg Debreczen sz. kir. városnak, hogy a május havi rendkívüli közgyűlésen a főispáni beiktatáson képviseltette magát. Elteheti emlékül a Kossuth-ünnepről hiányzása miatt — nem kapottnak a —helye mellé.

* **A városi szállítások és a város lovai.** A mai tanácsülésen életrevaló eszme merült fel. Nevezetesen e város állandóan benn tart istállóban 16 drb lovat s az összes városi szállításokat, pl. hivatalok átköltöztetését s b. rendesen pénzért fogadott szállítók közvetítésével eszközöltetik. Az eszme mindenkinet tetszett, mindössze az az egy kifogás merült fel kivihetősége ellen, hogy nincs a városnak alkalmas szekere. Ez azonban természetesen olyan kifogás, amely csak a mára, de nem egyszersmind a holnapra vonatkozik, mert tudvalevő, hogy egy lapos szekér alig vagy egyáltalán nem kerül többbe, mint a városnak akarmelyik illyesféle szállítási számlája. Hiszük, hogy e sorok közlésével is hozzájárultunk e praktikus eszme mielőbb leendő megvalósításához.

* **A zenede szabványozása.** A debreczeni zenede nérvényt adott be a városi tanácshoz a f. évi 1000 frt segélynek a jövő évre is megszavazása iránt. A tanács a kérvényt mai ülésében a jog. és pénzügyi bizottságnak adta ki.

* **A sertésvásártéri korcsma bérlete.** Bőőr József a sertésvásártéren levő városi tnlajdnt képező korcsmaépület bérletje a multkoriban folyamodott a városi tanácshoz, hogy a sertésvész folytán jövedelme annyira megcsappant, hogy bér szerződési kötelezettségének eleget tenni nem képes, engedje el neki a mult év második felére esett bérösszeget. A város akkor el is engedte ezt neki. A napokban aztán újból neki bátorodott Bőőr József s miután meg a folyó évre egy krajczárt sem fizetett az egész 1000 frt bérösszeg elengedését kérte a városi tanácstól avagy a bérlettel leendő teljes felmentését. A városi tanács azonban nem állt kötelnek s egyik kívánságát sem teljesítette Bőőr Józsefnek.

* **Kánikula.** A kánikula időszaka nem annyira arról nevezetes, hogy ilyenkor nagyon meleg van hanem arról, hogy az események világában széleszönd uralkodik. A buggó riporter hiába keresi fel a hír forrásokat, mert úgy tér vissza a redakcióba, mint a mész a mezőről, hol nem fakadnak számára virágok. Rendszerint élcezzel traktálják a hírek esüggő gyűjtőjét, de ezek is a kánikula szagát viselik magukon. Bemegy a rendőrséghez. A rendőrbiztos asztalán egy üres erszény és egy jókora bicska hever.

— Egy bicska! ... sóhajta és nreza felderül.

A rendőrbiztos hivatalos arcot vag, majd jelentőségteljesen mondja:

— Hatot szurtak meg vele!

— Hatot? Hiszen az szenzációs mérenylet!

Kérem az eset részleteit!

A rendőrbiztos hivatalos arcot leteszi és mosolyogui kezd.

— Hat dinnyét szurt fel vele a gazember. Mind a hatat a piaczon lopta, de megcsiptük a jó madarat.

* **Szüreti mulatság.** A debreczeni iparos ifjuság önképző egylete az idén sem fogja elmulasztani a mult évben oly nagy pártfogásban reszesített szüreti mulatság megtartását. A vigalmi százás bizottság e napokban már gyűlést tart, melyen az előleges in ézkeések fognak megéteintni.

* **Az elzalogosított menyasszony.** Paulde Kock valamely csintalan regényének pikáns fejezetébe illene az a mulatság jelenet, melynek színhelyét a napokban egy eut-szeli kor sma képezte Milanó közelében. Könnyüverü paraszt násznép, esküvőről jövet, állított be hangos énekszöval pár pohár borra

a korcsmába. A szesz ital csakhamar fejébe szállott a gondtalan népségnek, a korcsmáros pedig egyre hordta a jó italt. Nem csoda tehát, hogy a lakodalmas nép ott felejtette magát és nagy dárídót csaptak a korcsmáros nagy öröme, ki személyzetével együtt ver senyt evett ivott vendégeivel — természetesen az előbbieket kontójára. Midőn az aranyos jókedv mar a tetőpontra hágott, a völegény ünnepléses komolysággal a korcsmáros elé állott, és valamit sugott a fülébe. A korcsmáros mintha skorpió csápte volna meg, úgy felszisszent és egy ugrással az asztalon termelt.

— A semmirevalóknak nincs pénzük! — ordította dühösen. Aztán az ajtóhoz rohan és az utat elalva ezt kiáltotta:

— Innen nem távozik senki, míg a számlát ki nem fizetik!

A nők sirásra, a férfiak könyörgésre fogtak a dolgot. — de a felbőszült korcsmáros nem tágitott és csakis azon kegyelményt volt hajlandó megengedni, hogy a férfiakat és idősebb nőket kibocsátja a fiatalabb nők azonban a menyasszonnyal együtt zálogban maradnak nála mindaddig, míg a lakoma arát meg nem fizetik. A kegyetlen ítéletbe azonban sem a völegény sem, a többi férfiak nem akartak belenyugodni és ezért helyesléssel fogadták el egy idősebb venőg azon indítványát, hogy mindnyájan férfiak és nők egyaránt, adják oda összes pénzüket és értékesebb tárgyaikat a korcsmárosnak. Csakhamar összerült egy csomó hamisítatlan rezgyürü és falusi karperecz, valamint 3 lira és 12 centisimi készpénz. A korcsmáros nem volt megelégedve a gyűjtés eredményével. Erre aztán a nők felajánlották esernyőjüket, hajdizsüket, keszkenőjüket, a fé fiak peeg levetették láb-belijüket, sőt a völegény még legszükségesebb ruhanemőjétől is kész volt meztelni, hogy menyasszonyát kiválthassa. Ennyi áldozatkészség végre megindította a haragos korcsmáros-t és úgy kárpótolta magát, a hogyan lehetett: egyszerűen kidobta a tisztelt vendégszorzot ékszezeivel és lyukas cipőive együtt.

* **Szántás-vetési próba.** Irinyi és Tarsa, az első magyar szab. szántó-vető gép gyár tulajdonosai szántó-vető gépükkel, ezzel a nemrég föltalált és immár hibátlan u l m ü k ö d ő magyar masinával holnap vasárnap d. u. 4 órakor és hétfőn d. e. 10 órakor a baromvásártérről szemben, a Csige-kertheben szántás-vetési próbát tartanak. — Az életrevaló magyar találmány bemutatására fölhívjuk a közönség figyelmét.

* **Férjhez menő drámai hősnő.** Tövélygyi Margit, a pozsony-temesvári tarsulat drámai hősnője — ki sokáig volt az aradi közönség kedvence is — meg ebben a hónapban ottár lép Csifra János födbirtokossal. Az egyházi esküvő augusztus 22. Budapesten lesz a krisztinavárosi plébania templomban. A művésznő, mint értesülünk, szerződése letelteig, vagyis a jövő tavaszig tagja marad a tarsulatnak.

* **Van-e a borbélynak joga fogat huzni?** Ennek a kérdésnek legfelső fokozatú eldöntését kérte B a j t y i k Lajos orosházi borbély. Ugyanis őt — mint orosházi tudóstónk írja — Békésmegye főorvosa, majd közbevetett fellebbezésére, alispán, közizgazg. bizottság, a foghuzás gyakorlatától felmentette, eltűltotta. A miniszter ellenben megsemmisítette az ítélező hatóságok végzését azon az alapon, hogy Bajtyk szerzett jog alapján tovább is a fogszenvedő emberiség rendelkezésére állhat, mert iparszerű jogot a foghuzásra azon rendelet előtt nyert, melyben a borbélyoknak a foghuzást eltűltják. A jusait kivívó borbély azonban vegyes örömmel értesült a belügyminiszter végzéséről, mert a felebbezésben az ítélező hatóságokat sértegetvén, a kik szerinte csak azért ítélnék így, hogy nem volt elég szerencsés velők egy politikai pártot lenni, megindították ellene a kihágási eljárást. Bajtyk ugyan elsőrendű kérdésnek tartotta az ügyet, melyet végig felebbezett a külfönte fórumokon. A többek között azt is mondja, hogy az ilyenek dobják a népet a szocializmusba.

* **A nyomdász egyesület jubileumi ünnepélyére** felülíratásul illetve a tisztelet-jegy megváltásul újabb adakoztak: Donogán István 1 frtot, Goldzieher Cécilia (Budapest) 2 frtot, Moirek F. Ódón (Budapest) 2 frtot és Müller Testvérek (Budapest) 2 frtot. A Debr. Pinczér Betegs. Egyesület 5 frt. Fogadják az adakozók hálás köszönetüket. Debreczen, 1897. aug. hó 14. A jubileumi ünnepélyt rendező bizottság.

* **Az utolsó ítélet.** Charak Mór házál- val sok baja volt már a rendőrségnek, tanács- nak, sőt még a miniszternek is. Charak Deb- reczenben akar letelepedni, de a rendőrség a tanácsnak azt javasolta, hogy Charak letelepe- dését ne engedélyezze s elutasító véleményét hosszán indokolta is. A tanács a rendőrség véleménye után nem engedélyezte a letelepe- dést s Charakot a városból kiutasította. Fel- lebbezés folytán az ügy a közigazgatási bizott- ság elé került s a közigazgatási bizottság másodfokú határozatával a városi tanács azon határozatát, mely szerint Charak lakhatási kérelmével elutasított, helybenhagyja, egy- idejűleg utasítja a rendőrfőkapitányságot, hogy Charak Mór Debreczen sz. kir. város ter- rületéről szoros határidő alatt eltávolítsa. A rendőrség legközelebb intézkedni fog, hogy az utasítás szerint járjanak el Charakkal.

* **A hegybíró esküje.** Az a kérdés me- rült fel, hogy a hegyközségek hegybíróinak kell-e hivatalos esküt tenni? A földművelésügyi miniszter azt mondja a felmerült kérdésre hogy az eskütétel nemcsak kívánatos, hanem szükséges is, mivel a hegybírók bizonyos, a törvény s az annak végrehajtása iránt kiadott rendeletben körülírt oly jogokat gyakorolnak, és oly kötelességeket teljesítenek, amelyek a hegybírói állást némi tekintetben a köztiszt- ség jellegével ruházzák fel.

* **«Dordrecht» életbiztosító társaság.** Minden nagyobb zaj és feltűnés nélkül kezdte meg működését a múlt év derekán Magyaror- szágból ez a gazdag és előkelő hollandiai tár- saság. Most már a budapesti fióktelep oly eredményeket tud felmutatni, hogy míg azok egyfelől az intézetnek hazánkban való pros- perálását igazolják, addig másrészt bizony- ságot tesznek arról is hogy szolid és czeltu- dós felvezetés mellett továbbá első sorban a költségre nézve kedvező feltételekkel é- jutányos díjakkal lehet az országban az élet- biztosításnak új híveket szerezni. A «Dord- recht» szolid alapon, — a milyen egész üz- leti szervezete, — folytatja működését. Nem alkalmas ugynevezett akvizitorokat, a kik közül sokan minden áron, — a biztosító kö- zönségnek becsapása árán is — csak üzle- teket akarnak, hogy provizókat, melyektől megelhetésük függ, megszerezzék. — A «Dordrecht» első sorban arra fekteti a súlyt, hogy előkelő helyi képviselői legyenek, akik aztán az intézeti hivatalnokok segédkezelésével kö- szömmel megkezelik az üzleteket. — A «Dordrecht» tavalyi mérlegéről csak annyit, hogy a róla az ország egyik legelső fővárosi pénzintézetének ve- zénylő igazgatója, — aki elsőrangú pénzügyi kapacitás, — úgy nyilatkozott, hogy mind- egyik itt működő társaságnak mintaul szol- gálhatna. — A «Dordrecht»-külömben az egye- dülálló társaság, mely törvényesen kötelezte magát, hogy magyarországi üzletének dij- tartalékait magyar értékekben helyezi el.

CSARNOK.

A prágai ghetto-ból.

— Kohn S. zsidó történetei. —
Fordította: ifj. Möricz Pál.
Egyedül jogosított magyar fordítás.
Dávid Leb Magdeburger.
— Elbeszélés az elmúlt század utolsó negyedéből. — 51.

3.
Délután volt s a gubernatori palota, a mostani helytartói épület szomszédságában a Miklós templom órája már az ötöt is rég el- ütötte, de Magdeburger barátunkat még min-

dig hiában várta a grófné, pedig még reggel elvitte a kapustól az ékszeret s akkor is újból megígérte, hogy négy órára pontosan elintézi mindent. A grófné már nyughatatlankodott.

— Anna, szólította komornáját, vajha ne ostobáskodtuk volna el, hogy a zsidóra rábiz- tuk az ékszeret? Hát ha most vagy az ékszer- rel vagy a pénzzel elszökik, fel nem venném ezt a kellemetlenséget. De legjobban mégis a testvérem miatt aggodom, mert igazán nem tudom, hogy reggelig mint tudnám összehozni azt a pénzt, mivel becsületbeli adósságát tisz- tázhatná. Aztán a zsidó ráadásul még egész bátran ki is kacaghatna, mert üldöztenni így se, úgy se üldözethetném, mivel akkor el- árulnám, hogy férjem háta megett s akarata ellenére akartam megsegíteni kedves léha test- véremet. Valóban végzetes helyzet!

— Kegyelmeség egész nyugton lehet, szolt Anna. bátyám jól ismeri Magdebur- gert. Hanem azért a komorna sem fojthatta el nyugtalanságát, mivel érezte, hogy nehéz fe- lelősséget vállalt magára, midőn Magdeburgert ajánlotta. Nyugtalanságában a sarok ablakhoz lépett, homét az egész kisoldali körton végig lehetett tekinteni s izgatottságát leplezendő, önnét bámolt az alkonyatba.

— Kegyelmes asszonyom, kiáltott egy- szerre ijedten, ahol jön Magdeburger, hanem három rendőr kíséri, kettő oldalt, a harmadik hátulról kergetvén az utca gyerekeket, s k csoportokban szaladgálnak körülök. Az Iste- nert, vajon mi történhetett?!

A grófné elsápadt.
— Mais c'est abominable! enfin ez az ember talán még vagy az ékszerrel, vagy a pénzzel megakart szökni, de a rendőrség va- lahogy neszt fogván, letartóztatta s most jön- nek tudakozódní. Ah c'est affreux! ez teljes csapás volna! Ekkor férjem is megtud min- dent. De ha mégis elfogták, a rendőrség biz- tosan lett volna oly tapintattal, hogy valame- lyik magasabb hivatalnokát küldte volna tuda- kozódní?

Most a grófné is odalépett az ablakhoz, mire a komorna tiszteletteljesen hátralépett s a gubernátorné lognlettején letekintett az ut- czára.

— Különös, hogy mily lassan ballag ez az ember, mint csak a csiga! És aztán ka- czarász celenek beszélget a rendőrökkel, már majd meghalok a türelmetlenségőt! Anna sza- ladj be s mond meg Francz vadásznak, ügyes legyen, hogy tudja meg, mi történik ott. De Anna, magától értetődik, hogy úgy kérdezd, mintha te volnál kíváncsi rá.

— Parancsára kegyelmes asszony, szolt a komorna, elsietvén. A grófné pedig kíván- csiságában és aggályában kinyitotta az ablakot, kihajolt, pedig hideg volt a szabadban. A fel- tűnő csapat már valami harminez lépésre volt a palotától s a grófné a kapu aljából világosan, tisztán hallotta a komorna és a veres Ferencz beszélgetését, kik a kapualjában értekeztek.

— Ah, mit! szolt a vadász, az a koszos zsidó... Mint már a tulajdon gyermek úgy forgolódik ebben a házban, valószínűleg lopott, vagy megcsalt valakit s most elfogták a kutya felküt! Biztosan valami főbenjáró bünt követ- hetett el, mert másként nem kísérné három rendőr, az őrszobára vezethetik, mindjárt hozzá megyek s köszöntöm pár baráti szóval, mondta a vadász gonoszokán kacagva. Hanem most hirtelen a legmeglepőbbben változott a jelenet. Midőn ugyanis a csoport a kaput elérte, Mag- deburger, kétségkívül, hogy ellenfelét, a veres

vadászt tiszteletre gerjessze, méltóságosan or- rára feltette a szemüveget, azután pedig zse- beből három ezüst forintot előkotorászván, mind- egyik rendőrnek adott egy-egy forintot, a rendőrök szalutálva és zsidóval szemben e kor- ban teljesen szokatlan tisztelettel köszönték meg az ajándékot.

¶Folyt. köv.

Nyílt-tér.*

A Janus kölcsönös életbiztosító Társaság tekintetes Főügynökségének.

Balogh Ede urnál

Debreczen.

Engedje meg, hogy intézetüknek igaz köszönetet mondjak ama szolid és minden te- kintetben correct és gyors eljárásért, amelyet irányomban mint a néhai Kronauer Gyula hagyatékát illető 5000 frtról szóló biztosítási kötvény folyósítása tekintetében tanusított. Kelt Debreczen, 1897. aug. hó 13.

Dr. Hartstein Lajos.

Mattoni Erzsébet sósfürdője

gyógyhely Budapest (Budán).

Idény: május 1-től szeptember 30-ig

Kiváló hatással bír

női bajokban és altesti bántalmakban.

Rendelő orvos **dr. BRUCK J.**, helyetteseként **dr. Polgár Emil**, nőorvos.

Egészséges felvétel, jutányos lakások, jó vendéglő — Pontos közlekedés a társaskocsikon, reggeli 5 órá- tól kezdve.

Állomás hely: **Ferencz József-tér**, a régi Lloyd épület közelében.

A legjobb és legégszségesebb
ü d i t ő - i t a l .
mely mint asztali ital különösen kedvelt és borral, ogy- naccal vagy növényi szörpökkel vegyítve kitűnő ital vegyületek ad: a

MATTONI-FELD
GISSHÜBLER
SÁVANYÚ-ITAL

Állítja a szomjat, hűsít és felfrisít egyaránt. A legjobb szor a nyári hőség tikasztó hatása ellen.

Állami és orvosi ellen- őrzés alatt

Guber & Forras
Leghathatósabb
vas - arsen - víz
vérszegénység, női-, ideg- és bőr- betegség ellen stb.
Dr. Braun, Chrobak, Kaposi, Neumann stb. egyet. tanárok által ajánlva.

Eladás: MATTONI és WILLE
BUDAPEST, Teréz-körtől 37 és Diana-fürdő-épület.
Mattoni Henrik, Bécs és Franzensbad és minden gyógyszerárban.

* E rovatban közöltékért nem vállal felelő- séget a Szerk.

Pályázati hirdetés.

A debreczeni iparos ifjuság önképző egyesületének dalkörénél a

karmesteri állásra

évi 144 frt. illetve havi 12 frt tisztelet díj biztosítása mellett pályázat hirdetik. Pályázni kívánók ajánlatukat e hó 21-éig alólírott egyleti alelnökhöz nyújtásuk be.

Gyakorlati óra hetenként kétszer és pedig esti 7/9-től 10-ig.

Debreczen, 1897. aug. 11.

Kiss Sándor

egyleti alelnök

(Kis-mester-utca 1169.)

UTAZÓ,

ki a gépszakmában tökéletes jártassággal bír,

azonnal felvétetik.

Czim a kiadóhivatalban.

Olcsó ékszereladás

Záiogházból kiváltott és árveréseken, továbbá alkalmi vétel-ek útján beszerzett órák, arany- és ezüstneműek és ékszerek nálunk bámulatos olcsón vásárolhatók. Arany láncok grammja 87 kr. 12 drb. valódi ezüst evőeszköz 6 frt 50 kr. 6 és 12 személyre szóló teljes ezüst evőkészletek, mennyasszonyi ajándékok, minden alkalomra megfelelő ajándék-tárgyak. Valódi gyémánt gyűrűk 7 frttól, gyémánt fülbevalók 9 frttól, aranygyűrűk 2 frt 40-től feljebb.

Minden tárgy m. kir. fémmelzessel ellátva.

Megbízható kiszolgálás.

Grünberger Armin Béla örökösei

Budapest, IV. Városház-tér 9. Harisbazár I. emelet 23

Képes árjegyzék kívánatra ingyen.

Szomorú de igaz,

hogy öltözékünkre nagyobb gondot fordítunk, mint egészségünkre. Ha ruháinkon a legparányibb szakadékok észlelünk sietünk az legott eltüntetni, nehogy nagyobbodjék, de ha ez testi egészségünknek az eset, számba se vesszük. Egy kis köhögés, főfájás, emésztési zavarok stb. mit tesz az? Űgyet se velünk rá. Hát ez vétkes könnyelműség, mely később keservesen meghosszolja magát rajtunk, mert valamint a kis szakadékból nagy lesz, ép úgy a kis bajból nagy baj keletkezik, ha kellő intézkedés nincsen kéznél. — **A legtöbbször betegség kuforrása a gyomor rendetlen működése amit — idejekorán használva. Egger kellemes ízű Sodapasztillája csakhamar beszüntett (1 doboz ára 30 kr.) A tüdő, torok és mellbajok köhögéssel, rekedtséggel s elnyálkásodással kezdődnek. — Egger kitűnő ízű Mellpasztillája megóv bennünket a bajtól teljes biztossággal, (1 doboz 50 és 1 frt. Próbadoz 25 kr.) — Minden gyógyszerárban kaphatók. Főraktár: **Nádorgyógyssertár.****

(Dr. Egger Leó és Egger J.)

Budapest, Váci-körut 17.

Van szerencsénk ajánlani

szavatolt tisztaságu

a legmagasabb díjakkal kitüntetett

Thomasfoszfátlisztet

szavatolt 15-20% citrátban oldható foszforsav tartalommal és 85-100% porfinomsággal

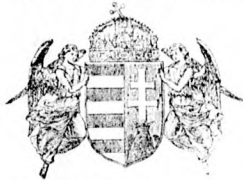
Felülmulhatlan, minden talajra alkalmas trágyaszer különösen sovány talajok javítására. kitűnő hatásu az összes gabnaneműk, kapás és olajnövények, lóhere és luczerna, szőlő, komló és kertii veteményekre, kiváltképen a rétekre.

Legjobb, leghatásosabb és legolcsóbb foszforsavtrágya, tekintettel hatásának tartósságára felülmulja az összes szuperfoszfátokat.

A csiraban oldható foszforsav barométer szavatosságát vállalunk, netaláni hiányt megtérítünk. — Aránlatokkal, szakmunkakkal és egyéb felvilágosítással a legkészségesebben szolgál a csehországi

Thomasművek prágai foszfátliszt eladási irodájának vezérképviselősege a magyar korona országainak területén

Kalmár Vilmos Budapest, Erzsébet-körut 34. szám.

NOVOTNY ANTAL

harangöntőde és vasharanglábgyár Temesvár-Gyárvaros

ajánlja magát a t. ez. közhírségnek és a t. sz. népeknek minden nagyságu harangok ujra, illetőleg új harangok készítésére egész harangzatok előre meghatározott hangok utáni elkészítésére újabb modorra szerelve. több évi jótállás mellett, vertvas- és öntöttvas- harangokkal, úgy hogy az így felszerelt harangokat könnyen és több-ször lehet fordítani, miáltal a harang a megrepedéstől megóvatik.

Különösen ajánlja az általa feltalált

többször kitüntetett, atlyukasztott, szabadalmazott

HARANGJAIT,

melyeknek hangosabb, tartósabb és mélyebb hangjuk van és igaz egy 200 Ko. egy ily 260 Ko. haranggal egyenlő. — Ajánlom tovább- régi harangok vertvas koronávali felszerelését, vertvas-harang állványokat, minden nagyságu óraharangokat. — u 300 kgr. és azon alul harangok mindig raktáron vannak. — Költségvetésekkel és képes árlapokkal díjmentesen és ingyen szolgálok.

„Az ezredéves orsz. kiállításon Budapesten 1896. Millenniumi nagy éremmel kitüntetve.“

Gyümölcs és szőlő bor készitési gépek.

Gyümölcs és szőlő sajtók, folytonosan ható kettős emeltyű szerkezettel és nyomó szabályzóval. A munka képesség 20% nagyobb mint bármely más sajtónál.

Szőlő és gyümölcs zúzó

és bogyó morzsolók.

Teljesen felszerelt szüretelő készülékek.

Szőlő és gyümölcs őrők, Aszaló készülékek gyümölcs és főzelek aszálásra, gyümölcsvágó és hámozó gépek, legújabb szerkezetű szabad, önműködő „Syphonia“ gyümölcs és szőlővesző permetező, gyártatnak és szállítatnak jótállás mellett a legjobb kivitelben

MAYFARTH PH. és TÁRSA

os. kir. kirz. szabad. gazdasági gépgyárak, vasöntőde és gőzhámor.

BÉCS, II. Taborstrasse 76.

Kitüntetve 390 arany, ezüst és bronz éremmel.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Képviselők és viszontárusítók felvétetnek.

Debreczenben kaphatók: BAUER és TÁRSA uraknál.

